

WWW.UNIV

Год. IV.

Број 51.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

ВЛАСНИК:

УРЕДНИЦИ:

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије.

Протојереј Јован Јеремић и Сава Петровић.

У Новом Саду у недељу 18. децембра 1894.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

„Српски Сион“ ће скоро да уђе у своју V. годину. Не ћемо се ни хвалити ни кудити. Књига је ту, рад „Српског Сиона“ је пред читаоцима, и — њихов је суд. Тај суд треба да буде позитиван и негативан. Суд о ономе, што је у листу, и о ономе, што у листу није било. Одговорност за прво примамо на себе; одговорност за друго није и не може бити на уредништву.

Лист, као што је „Српски Сион“, треба да је огледало целокупне радне снаге раденика, који су по своме положају позвани и дужни, да на њему раде. Ако то огледало не издаје увек слику, каква би несумњиво доказивала вредности наше укупне радене снаге, не може се за то, не може бар оправдано, одговорност срушити на уредништво. Уредништво је своју дужност вршило. Да су је вршили сви, који

су позвани да потпомажу радом својим, и иначе моралном потпором, овај лист, ми би и данас већ задовољни били са позитивним судом о њему. Тежина, пак, негативног суда о њему, пада на оне, који нису радили, ни колико су могли, ни колико су радити требали на овоме листу; и на оне, који га својом моралном потпором потпомагали нису, а потпомагати га беху обвезани.

Ако у г. 1895., и будућим годинама, буде друкчије у опште, код нас, са схваћањем и вршењем дужности, биће друкчије и са „Српским Сионом.“ Ми верујемо да ће друкчије, и то на боље, и бити; јер верујемо, да ће време и прилике, у којима живимо, многога уверити о истини: да се радом до нечега долази; да се без рада никакав напредак постизавати не да и да се неизвршавање дужности над тал

љуту освети, као што се и спречавањем добра жање зло. . . .

Но крај свију потешкоћа, с којима се „Српски Сион“ сретати морао, он је, *према нашим приликама*, показао снаге да се одржи; освојио је себи право на опстанак.

„Српски Сион“ је својим, и доданапњим радом, упознао са собом кругове и изван нашег народа; а познају га добро већ кругови у нашем народу. О њему се води рачун; и то је једна велика добит, па коју „Српски Сион“ може са задовољством да рачуна. А с тиме ће рачунати и поштовани му читаоци.

Пође ли за руком „Српском Сиону“ и његовом уредништву, да око себе ископи раденике, који ће хтети, *сталном својом сарадњом*, прегнути око напретка јединог нам богословско-црквеног листа, и јединог органа митрополије наше — ма у којем правцу програма његовог —, биће то од несумњиве и стварне користи како за црквено-богословску нам књижевност и црквене потребе, тако од несумњивих и

стварних посљедица и за правилно развијање наших народно-црквених автономних одношаја и потреба.

Да пак то узмогне бити, зависиће много и од поштоване читалачке публице, која је позвана, да својом претплатом, и уредним плаћањем исте, пружи овоме листу средства материјалног, *како би се трошак око што бољег уређивања овога листа подмириши могао*.

Све што је боље и скупље је; а да се већи трошак поднети може, мора бити и обилнија претплата. Буде ли обилније претплате, и уредније, биће и већег права на потраживање од уредништва.

Администрација „Српског Сиона“ најучтивije моли пречасно свештенство, славне српске православне црквене општине и све пријатеље овога листа, да му обнове и удвоструче претплатнике;

а уредништво обећава, да ће све учинити, што му на расположењу буде стајало, да „Српски Сион“, према својем програму, поштоване претплатнике и задовољи.

Уредништво и Администрација „Српског Сиона.“

Српске школе, народно-црквени фондови и радикалски „Родољуб“.

II.

Показамо у претходном чланку, колико је основано уметовање радикалског „Родољуба“ о „богатим народним фондовима“ као врелу токорсе несецпном за обезбеђење српске школе и просвете народне.

И баш за то, што клирикални фонд не ће у стању бити подмирити потребе ни оних завода и установа, које се већ данас отуд издржавају или су већ упућене на његову потпору; баш за то, даље, што посебних извора за потпору вероисповедних народних школа нема; баш за то, напосокон, што је ова потпора одиста у много прилика врло нужна, и што ће она временом све се већма осећати — баш са увиђања и делотворног уважавања тих разлога и њима сродних момената, прегасо је св патријарх Георгије, да оснивањем фонда св. Саве сада и за будућност стварно прискочи у помоћ народној школи српској где год затреба, знајући да тиме служи и вери и имену, и Богу и народу. Наш Школски Савет прихватио је оберучке спасо-

носну мисао св. патријарха, те је у посебном пуно значајном прогласу позвао цео народ, да сваки српски син и свака кћи српска, свако по својој снази, приложи у фонд св. Саве и тиме помогне створити врело, са ког ће српска народна школа и просвета народна у овим крајевима што даље све бољу потпору уживати.

У листу овоме доказано је назад неколико месеци бројевима, дакле разлогом неборивим, да посредством фонда св. Саве, односно умереним ал трајним прилозима истоме можемо за најкраће доба помоћи не само сваку потпоре достојну општину, него да у доста брзом року можемо створити фонд, помоћу којег бисмо српске вероисповедне школе могли и тамо подићи, где ових данас нема и где народ сам поред најбоље воље такве школе не може да отвори — само ако престанемо бити садашњи Срби, а будемо родољуби на делу.

Ну ту је баш запело. Радикалски „Родољуб“ и његова братија, заражени партизанском тесногрудошћу, уместо да се маше руком у џеп, па

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

да сваки по снази својој приложи у фонд св. Саве, и тиме допринесе обезбеђењу српске школе и просвете народне, а они стадоше измишљати свакојаке начине, само да се извуку испод те дужности. Проглас школског савета донеше, истина, али сами не рекоше ни речи у његову препоруку, те већ тим ћутањем показаше својим вернима, како им се ваља држати, што су ови разумели и делом посведочили. Убрзо покушаше да под видом препоруке целиходнијег пута и начина већ засновани фонд св. Саве изиграју, услед чега им се поручило преко овог листа, да после већ основана фонда св. Саве нема места разговору о путу и начину, него да свако ко је Србин треба што пре и што више може да приложи.

Јавни и скривени противници фонда св. Саве умукнуше тада, али не устукнуше, него су иза кулиса и даље ровали, док се у исто доба у јавности свему невешти чињаху.

А кад ти исти елементи уочише, да насупрот њиховом сплеткарењу свестан део у народу ипак појима своју дужност спрема фонда св. Саве, те да је вољан овоме у помоћ прискочити, па да се већ почео делом одзивати — хоће они сада на перо „Родољуба“ клеветањем саборског одбора и светог патријарха и сумњичењем по овоме основаног фонда св. Саве да забашуре своје несавесно и неродољубиво понашање према истом фонду, заборављајући да грешник себе не бере тиме, кад без икаква разлога охоло сумњичи подвиге и дела несумњива родољубља.

Или зар је што друго а не охоло сумњичење, кад радикалски „Родољуб“, насупрот опште познатим и признатим чињеницама, без и најмање зазора напразно тврди, како „наш саборски одбор и патријарх не смеју да даду потребне припомоћи сиромашним вероисповедним школама — на миг одозгоре“?!

Ми смо у претходном чланку показали, како стојимо са „богатим народним фондовима“ у питању потпоре вероисповедних народних школа, те је већ отуд јасно, да је „миг одозгоре“ чедо бујне уобразиље радикалног „Родољуба“. И за времена неограничене свевласти данас на радикале и либерале поцепаних некадашњих слободумника нису народне школе добијале потпору из „богатих народних фондова“, па ни онда ни после ником не дође у памет рећи, да се тако чинило „на миг одозгоре“! Наравно, садашњи св. патријарх и садашњи саборски одбор треба

да почну фондовске приходе трошити без обзира на њихово опредељење, па кад би они „одозгоре“ услед тога метли руке на све фондове, онда би у нас све пропевало са среће и блаженства, које би тада настало!

Али радикалски „Родољуб“ као да је и сам осетио, да је ова његова ружна освада и сувише — пресна, па се пожурио, да ју поткрени — још гнуснијом клеветом. Или зар може бити жалоснијег појава, него кад један радикалски „Родољуб“ на потпору српске школе и просвете не да ни пребијене потуре, а у исто доба клевета св. патријарха, како би онај „миг одозгоре“ да забашури и тобожње недавање потпоре из народних фондова да оправда тиме, што — „оснива фонд св. Саве, но даје толико, да се сад, кад је највећа опасност за школе, не могу те школе потпомоћи“?!

Кад дакле св. патријарх као први оброк за фонд св. Саве даје 10.000 фор., речма: десет хиљада форината, онда то у очима радикалног „Родољуба“ није ништа! А кад он и братија му не само не дају ни паре за фонд св. Саве, него оснивању његову јавно и тајно чине сметње, онда је то — врхунац пожртвовања и родољубља на делу!!

А шта би рекао радикалски „Родољуб“, кад би св. патријарх и други родољуби то његово радикалско родољубље себи за пример узели, те пред фондом св. Саве и његовим смером — заговорили џепове? Шта би рекао, кад би св. патријарх и поменути родољуби рекли: ми почесмо прилагати, а кад радикалски челик родољуби ништа не дају, онда је извесно да наша помоћ није нужна, јер сматрајући они у себи једине праве пријатеље народне, знају они без сумње и његове тегобе, те неће допустити да у помагању народу други њима испредбаче. Или је радикалско родољубље у томе, да св. патријарх и други народни синови све даду, а они — ништа, као што излази из писања „Родољуба“ у „Застави“, и као што радикализам и опозиција уопште у ствари фонда св. Саве на делу мал' не махом потврђује?

Него, ми нисмо тесногруди ни против оне врсте родољуба, као какав се ишчаурио онај у 171. броју радикалног органа у Н. Саду. Да га о томе несумњиво уверимо, ево ћемо да му саопштимо рецепт, помоћу којег он и другови му могу на најбржи и најлакши начин осујетити тобоже зле намере саборског одбора и св. па-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

тријарха. Нека сви они, опозиција уопште, при-
 вно пре и што боље у фонд св. Саве, пак
 су за вечита времена сиречили све оне токорсе
 штетне планове, ради којих по њиховом уверењу
 саборски одбор не да новаца а св. патријарх
 оснива фонд св. Саве! Ето и радикалском „Ро-
 дољубу“ и свима другим супостатима прилике,
 да именоване и све нас њихове присташе у
 млево сатру! Дакле: на посао!

Али, ми исповедамо отворено, да смо уве-
 рени, да како радикалском „Родољубу“ тако и ње-
 говим једномишљеницима није до тога. Казаћемо
 им искрено, до чега је њима, у чему је узрок
 поступка свију њих против св. патријарха и
 саборског одбора, како оних који по примеру
 „Родољуба“ безазорно клеветају, као и оних
 који својим „мудрим“ ћутањем таквим клеве-
 тама — пута утиру.

Све њих без разлике, како који дан хвата
 све већа трзавица, што виде да св. патријарх
 Георгије, насупротив њиховом злоуком предска-
 зивању у прошлости и сплеткарењу у садаш-
 њости, врши савесно на себе примљене дужности,

те тим путем све боље успева у остваривању
 својега програма, којем је циљ: ред и рад свуда
 и у свему. Посебице у ствари фонда св. Саве
 прегли су да га по сваку цену осујете. Јер где
 би они могли допустити, да историја забележи,
 да је патријарх Георгије Бранковић фондом св.
 Саве избавио вероисповедну школу народну, те
 да је тиме и уређењем скоро посве растројеног
 автономног организма по цркву и народ стекао
 заслуга као мало који његов претеча на пре-
 столу патријарашком, па да тако за вечита
 времена остане забележено како је, у најмање,
 посве кратковида и тесногруда била она опо-
 зиција, која га није хтела бирати, и како су
 перодољубиви сви они, који још и данас мисле
 и раде као радикалски „Родољуб“!

Ну нека се не обмањују таштом надом, да ће
 историја њима за љубав — зажмурити. Исто-
 рија не суди и не пресуђује по речма, него по
 делима. А док уз-а св. патријарха Георгија
 стоје узорити подвизи и родољубива дела, дотле
 на страни опозиције не видимо ништа друго
 ван шуње фразе и „родољубиве“ клевете.

α—ρ.

ПРОПОВЕД НА ДРУГИ ДАН БОЖИЋА.

Прерадио и говорио **Димитрије Станисављевић**, парох у Војци.

Празник Рождества Христова је празник рад-
 дости. Анђели запојаше славопоје Богу, кад се
 спаситељ света, Господ наш Исус Христос, по
 превечном савету свога небеснога Оца на земљи
 родио. И пастири, дознавши од анђела за ро-
 ђење Спаса, радоваше се, и у великој радости
 похиташе у Витлејем, те кад нађоше Марију,
 Јосифа и младенца Исуса, нису затајали своје радо-
 сти, већ свуда разгласише, шта чуше и видеше.

Не могу, богољубазни, да мислим о радости,
 коју је у небесних сила, св. божјих анђела, и
 витлејемских пастира рођење Сина божјег про-
 будило, а да уједно не помислим и на нашу
 радост и не запитам: је ли и наша радост
 таква сада, кад славимо Рождество Христово,
 као што је она у њих била? Није. Анђели су
 божји чиста, света и духовна суштаства, која
 стоје уз Створитеља свога као слуге Његове,
 примајући и извршујући Његове свете заповеди,
 па је њима и радост вечна на небесима наме-
 њена. За то се наша људска радост не може
 и никако ни сравнити са радошћу оном, коју ан-

ђели, ти доносиоци и весници благих вести
 познају. Али пастири су били људи као и ми,
 а при том нису могли толико ни знати цел тога
 догађаја: да се Бог јавио у телу, колико то
 данас ми знамо, па бар да је радост наша та-
 кова, као што је њихова била.

Кад би судили по спољашњим знацима, по
 оним припремама, које се чине да нам трпезе
 буду цуне јела и пића, по народним нашим
 лепим обичајима, које одржавамо приликом овог
 благ-дана; кад би и по том судили, што видимо
 о светлом празнику овом народа у храму божјем
 више него икада — закључити би морали, да се
 ми у особито пријатном расположењу налазимо,
 да смо тако препуни радости, да ће се она пре-
 ливати из срца и душе наше кроз цео живот
 наш. Истина има неке радости, и ми је осећамо
 у срцу и у души нашој на данашњи дан, али
 је код многих она тако слаба, да не траје дуже,
 него што траје празник Рождества Христова, а
 код многих не траје може бити ни толико, и
 онда се гаси.

Какав би то узрок био, да у већине ни сам празник овај није изазвао сталну и праву радост у срцу и у души, такову радост, која се никад не гаси? Могло би се, драга браћо, навести више узрока за то, могло би се може бити казати: људи су разном бригом обузети, како да одрже свој земаљски живот, — брину се за насушни хлеб, пак с тога су расејани; или да су се изгубили толико у видљивим стварима, а да би се могли радовати ономе, што не виде својим очима; али прави узрок тој хладноћи лежи у том, што не знају, што им није јасно, шта им је Отац небесни у Сину своме даровао; другим речима, што не знају, шта та реч Спаситељ у себи садржи, што им није разговетно, шта та анђеоска изрека: родио вам се данас Спаситељ, значи.

Докле год се за новац и благо од овога света говори: ти си моја утеха; докле год веру у самог себе и надежду у себе само и у своја дела имамо; докле год мислимо, да је сваки сам себи спаситељ, дотле се не можемо рођењу Христовом усрдно и право радовати, или ако се и радујемо, неће нам за дуго та радост трајати. Само онај, који у рођеном Сину Божјем, Исусу Христу, гледа свога избавиоца, који га за јединог свог спаситеља сматра, том Божић до- наша потпуне и савршене радости, која му се никада одузети неће

Овом ћу вам приликом, богољубазни, најпре показати: шта то значи у Исусу Христу спаситеља свога имати, а затим, како би то у вечну, унутарњу, духовну нашу радост избити морало. А да то, што вам казати желим, боље схватите, морам пре свега представити и доказати вам, да ми не можемо у нама самима узрок блаженству нити у својим делима имати, — да ми нисмо и не можемо бити сами своји спаситељи.

Природа је наша људска толико слаба и греху наклоњена, да се нико од живих не може похвалити својом савршеном добротом и правдом. На нама људима могу се опазити може бити и лепе грађанске врлине, да имамо нечега на себи, што нам свако уважање и поштовање код људи прибавља, ми имамо људске и грађанске правде, али такве правде, која пред Богом важи, ради које смо особито благоволење божје заслужили, мало је. Кад човек не преневаја што је туђе, кад не краде, не убија; кад је уредан, трудољубив, чуваран; кад он порезу и друге јавне даће тачно плаћа; кад није пијаница, бојдија

силедија; кад тих и миран живот проводи: тај има добро васпитање и лепо је одгојен; таковог људи не избегавају, већ се с њиме радо друже; таковог и његови суседи, његова кућевна чељад, његови пријатељи, власти и сви, који га познају, уважавају; такав човек има и грађанске и људске правде, али није то та правда, која пред Богом једино важи, том само и таквом правдом не добија се божје благоволење. Да се захтеву оне правде, која пред Богом важи, одговори, више се захтева него обичан добар грађански живот. Хоћемо ли да се спасемо, морамо божји закон испуњавати и испунити. Пошто се цео божји закон састоји из љубави према Богу и ближњему — то би морали такову љубав према Богу и ближњем имати, као што је писано у закону божјем, као што закон божји захтева. Закон говори: „љуби Господа Бога твога свим срцем, свом душом, свим мислима, свим осећајима и свом снагом својом“ или другим речима: поштуј и љуби Бога као највеће благо и буди му одан и привржен свим срцем, све твоје мисли посвети њему, ревнуј и ради свагда у славу и част пресветог и великог имена Његовог. Заиста велика и тешка реч. Који је тај, да се при светлости ових истина за чистог и праведног може држати? Закон божји још даље говори: „а ближњег свог љуби као сама себе“. Према овој заповеди божјој морамо љубав према ближњему у тој мери изражавати, да смо му не само верни и одани, да му свако добро желимо, да му се и у речима и у делима као искрени пријатељи показујемо, да му било саветом, било утехом, било другим којим начином на услузи стојимо, већ да и његове слабости трпељиво подносимо, те благим опоменама и благом казном на поправци његовој радимо.

Нека после ових речи сваки сам себе испита и увиди, колико му још преостаје од тог, да испуни сваку правду. Нека би и нашли, да смо извршивали све то, дакле правду, која пред Богом важи, опет за то још нешто више од нас се захтева, а то је: да је све то текло и да тече из слободне душе, да се то испуњење закона у нашој природи тако природно рађа, као што при угодним околностима на виновој лози и чокоту грожђе рађа. Као што не можемо виновој лози заповедати, да други какав плод доноси по грожђе, јер на лози може само грожђе родити, — исто тако би и наша природа морала своје уживање и радост имати, што би био као

одејај и излив унутарњег нашег нагона, да Бога и ближњег истински љубимо и тако да се правда наша пред Богом засведочи. И још више се тражи, да ову засведочимо, захтева се, да се у целом животу свом, од оног тренутка, кад смо почели мислити па до краја свог живота, нисмо се ни у мислима огрешили о закон божји, о љубав према Богу и ближњима нашим; јер само под овим условима испунили би закон божји, и само онда би имали ону правду, која пред Богом важи; само би онда кроз себе саме, кроз своја дела блажени били. Али такове светиње, такову правду немамо ми — нема је ни један човек. Само је Христос спаситељ наш има а други нико, и за то нико не може сам себи спаситељ бити.

Бог је добро видео нашу беду, нашу слабост, нашу непостојаност и слабу веру. Он је добро знао, да никад и при најбољој вољи и намери, не би сами собом постигли блаженство и спасени били, па за то је велика милост божја притекла у помоћ грешном свету, послав Јединородног Сина свога, да га измири с Богом и да оне, који леже у тами, обасја светлост: „*да покаже у вековима, који иду, превелико богатство благодати своје добротој на нама у Христу Исусу*“. Бог нам је дао и представио у Исусу Христу, спаситељу нашем, своје милосрђе, да вером у њега спасени будемо. „*Јер сте благодатку спасени кроз веру, и то није од вас, дар је божји, не од дјела, да се нико не похвали*“ говори Апостол. У Христу Господу Исусу најјасније је изражена љубав и милосрђе божје на спрам бедног — палог човека. Кроз њега ће наћи сваки грешник опроштаја за грехе своје, у њему ће сви наћи прибежишта. „*Ходите к мени сви који сте уморни и натоварени и наћи ћете покој душама својим*“ вели сам Христос Спаситељ. Предајмо се дакле и покоримо њему. И срце и ум наш предајмо њему, да Дух Христов у нама ради да изумиремо све више у сопственој правди, а да се накитимо украсом Исусове правде; да се тако дохватимо оног у Христу спаситељу пружене нам наде; да се освећујемо телом и душом, јер се тако у нама свети име божје, кад нам је рођени спас Исус Христос све. Тако се продире и улази све дубље у заједницу са Богом, те бивамо и постајемо све плоднији у добрим делима, јер је сила божја у слабој јака. Истина није лако ићи тим путем, који нам је Христос спас наш обележио, пошто

је човек слаб и мали, а искушења су у свету велика, шта више, тај је пут за природу људску непроходан и само Дух истине може својом свемогућом силом грешника на тај пут довести и одржати. Пошто се мора прави следбеник Христов одрећи најмилијих својих навика и послова, најслађих својих мисли, својих сопствених рђавих дела, па и самог себе, да Исус своју част као спаситељ задржи — то би био тај пут тежак и непроходан, али за кога? Тежак је и непроходан пут за високоумне, за уображене величине, који о себи много мисле, који се пред Богом не смирују; тежак и не приходан за оне, који се у себе и у своја дела само уздају, а не гледе у рођеном Исусу свога Исуса — свога спаситеља; али није тежак и непроходан за оне, који су сиромашни духом, који грешност своју признају, који Исуса траже, који се за грехе своје кају и траже уздисајима и плачем од Бога опроштај грехова.

Ако нам се и чини, да нам није можно из овог бедног и грешног стања у друго сретно и блажено прећи, да оставимо старог човека и обучемо се у новог, опет вам велим: да можемо, али не својом снагом, већ силом Исуса Христа, који је једини наш Спаситељ. Тежимо за њим и тражито га, да нас он божанском својом снагом подигне, нас који смо у греху пали. Чврста вера у њега и постојана љубав биће извор нашем спасењу, нашој срећи и блаженству.

Је ли вера наша у рођеног Сина Божјег тако јака; верујемо ли, да је Он једини спас наш — то ћемо љубављу горети, да испуњавамо и да испунимо свете заповеди Његове, и онда ћемо пливати у радости и духовном весељу, кад год нам Христови празници дођу, а особито ће нам дан Рождества Христова пружити неизмерне радости. У том баш лежи прави узрок, што већи део народа не осећа праве и чисте радости и на сам свети овај празник, што му је правда Христова још увек запечаћена књига, што на разан начин увек само своју правду истиче, а не познаје правде вечне, која је у Богу — која се Христос зове. За то смо понајвише тако бедни, за то је дух наш емућен, за то празнину осећамо у души и у срцу, за то не осећамо радости, јер се не окренуемо Исусу Христу Господу нашем и не потражисмо од Њега грехом рањеној души мелема, а који нам милостиво довикује и говори: „*ходите, ходите к мени, да вас одморим*“.

О благи и милостиви Спаситељу! Опрости нам ту нашу велику кривицу, која једино из духовне слепоће проистиче. Ти знаш, да би ми вечито у тами стојали, кад нас не би видело и сунце Твоје правде обасјало, кад нам не би очи наше отворили, да видимо и познамо своју ништавост

а Твоју правду. Отвори нам очи, да познамо Тебе једног и истинитог Бога. Помози нам, да из слабости и заблуде своје у истинити живот, кроз веру у Тебе Сина Божјег, дођемо, а Теби Спаситељу наш, нека је слава и част кроз све векове. Амин!

НАУКА И ВЕШТИНА У ИЗРАИЉЂАНА.

Од Карла Фридриха Кајла,

превео Владислав Ристић, богослов.

(Наставак)

III. *Историју* су због њеног великог значаја за теократију, писали пророци, описивајући је као божанско откривење. Извори за писање ове теократске историје — као што се види из каноничких историчких књига — особито за старије доба беху стара предања, племенска казивања, родословни списи, старе песме (Бит. 4. 23. Исх. 15. Числ. 21. 14.) и друга савремена сведочанства, за тадање доба пак животописи и јавни летописи, пророчки и други списи тадањих савременика. Изворе ове нису обрађивали и састављали у виду летописа, већ су их обрађивали прагматично, описујући што је било могуће објективно догађаје, тако, да се из свега видело, да је божји промисао над његовим народом, који је крчио пута спасењу и блаженству свију народа, и да је стари народ, с којим је Бог склопио савез, приуговорио на земљи душе своје за божја одређења. Историја почиње чак постанком света и рода људског и стара се да покаже генеалогичну везу поменутог народа са целим човечанством и прави положај, који заузима Израил према осталим народима, те да расветли његов светско-историјски позив сако, да израиљско писање историје носи на себи карактер универзалности, поред свег привидног партикуларизма. Тај се карактер огледа и у том, што нам представља непрекидну хронологију од створења до ропства, рачунајући време од Адама до Јаковљеве сеобе у Мисир по животу патријараха, а од тог доба по бављењу у тој земљи и по изласку Израиљђана из ње, доцније пак по томе, колико је који цар година владао. Када је потпао народ под незнабошце, онда су и у историји рачунали

време по рачунању својих победилаца. Теократске историјске књиге, особито таблица народа у 10. гл. Битија и опис Хананске у књизи И. Навина, од велике су вредности по *геологију*, ма да се ова наука није за себе развијала

III. У *природним наукама* као да нису Израиљђани далеко дотерали, изузев обична посматрања и емпирична знања. О Соломону се спомиње да је говорио о свима врстама биљака и животиња и да се бавио природним наукама (1 цар. 5. 13.). О посматрању природе код разних, шта више иноземних, животиња, говори се у књизи Јова и у Причама, али се из свега тога не може ништа знати о ебиму и својству ове науке. — Познавали су и најглавније звезде и знали су им имена (Јов 9. 9.; 26. 13.; 38. 31.; Ам. 5. 8.), ма да не може ни говора бити о знању астрономије, што доказује и сама нетачност њихова календара. Па баш да су и знали за сунчани сат (Исаиј. 38. 8.; 2. цар. 20. 11.) то га је Ахаз добио јамачно из Вавилона. — Из математике тешко да су знали што више, осим четири проста вида рачуна, потребна за обичан живот, и то су јамачно научили у Мисир, заједно са обичним појмовима земљомерства, који им беху потребни при деоби земље.

IV. *Лекарством* су се Израиљђани још од вајкада занимали, судећи по силним лекарима, који се често спомињу (Исх. 15. 26. Ис. 3. 7. Јер. 8. 22. Сир. 10. 11.; 38. 1. Мат. 9. 12. Марк. 5. 26. Лук. 4. 23.). Лекари су ране и спољашње озледе превијали, мазали уљем (Ис. 1. 6. Лук. 10. 34.), балзамом (Јер. 46. 11.; 51. 8.) и разним мелемима (2. цар. 20.

7. Сир 28. 8.). Даље се види из наредбе о прокаженима, да је законодавац добро познавао разне врсте кожне болести. Па не само Мојсије, већ и сам народ могао је у Мисиру научити разне практичне лекове, јер је тамо лекарство било тако развијено, да је за разне болести било особитих лекара. Колико су израиљски лекари у тој вештини напредовали, немамо ближих података. Из старог и новог завета зна се само толико, да су покушавали лечити и унутарње болести (2. Пар. 16. 12. Лук. 8. 27.), и да су болесници употребљавали многе лековите изворе у Палестини.* У осталом што су прокажене свећеници надзиравали и проглашивали их за излечене, не значи да су се свећеници варочито бавили лекарством. Што им је закон налагао, то није имало никакве везе са лечењем прокажених. — Исто се тако не може из списка дознати, да ли су употребљавали врачарије.

Лепе вештине.

Од лепих вештина најлепше је цветала *појезија* или *песништво*. Песма потиче још из најстаријег доба, као што се види из песме Ламахове (Бит. 4. 23). Као нехотичан излив снажно потресеног и ганутог осећаја, својствена је сваком народу и јавља се код свију народа прво у области вере, славећи божанство; јер верске мисли и осећаји најјаче потресу срце и осећаје. Код Израиљана је песништво увек задржало ово становиште. Све светске песме, које се овде онде у ст. завету спомињу и наводе, ишчезавају пред обилним и дивним верским песништвом, које не само да се изједначује са најлепшим и најувисенијим песништвом других народа, већ их надмашује снажним и дубоким мислима, нежним и искреним осећајима, обилношћу и разноликошћу природних слика и упоређења.

По садржају и карактеру песништво Израиљана је делом лирско делом дидактичко. Лирска је песма, особито првобитан облик појезије, величанствена, узвишена и пуна дубоких мисли већ у Јаковљевом благослову (Бит. 49.)

* Таква је била бања *Вигезда*. (Јов. 5. 2.) Нарочито беше знатна бања код *Калроје* на југоисточној страни мртвога мора, у којој се Ирод лечио. То беше врућа купка идентична можда оној, коју је Ана у пустињи нашла (Бит. 36. 24.). Напротив извори код Мере (Исх. 15. 23.) и силоамски нису били лековити. (Јов. 9. 7.)

у Мојсијевим песмама и у Дебори (Исх. 15. Второзак. 32 и 33. Суд. 5.); савршенство и врхунац достиже тек за Давида и других великих песника у доба, кад се најјаче развила теократија, па траје до пропасти државе, тако да је усахнула тек на неко време после ropства заједно са пророштвом.

За време Соломоново, када се образовала јеврејска мудрост, јавља се поред лирике дидактичко песништво, које је започео сам Соломон и које садржи велико благо мудрих поука за све прилике у верском, моралном и грађанском животу. Ову врсту песништва неговали су доцније мудраци на двору Језијевом (Прич. Сол. 25. 1.) а после ropства „Проповедник“ (Еклезвијаст), најпосле Исус син Сирахов, који је разуме се у својим изрекама не само подражавао старије песнике, већ уједно садрже више правила мудрости него морална и верска начела за живот.

Израиљани су имали способности и за *басне*, као што се види из басана Јотамових (Суд. 9. 7.) и Натанових (2. Сам. 12. 1). Напротив нису знали за епос и за драму, ма да се лирика уздиже често до драмске живости.

Што се тиче *облика*, стари Израиљани нису знали за метарски ритам, за број слогова и за слик и у том се баш сачувао карактер древности и дубина духа, што су били задовољни са ритмусом у мисли и што су тежили, да заокруже садржај било тиме, што су употребљавали ређе и необичне речи и што су их смело везивали, било пак тиме, што су лепо доводили у склад ред речи и ред мисли и што су гледали да изједначе стихове како по броју речи тако и по броју самих стихова. При томе се догађало, да је по који пут изашао потпуни ритам са сликом, али то не беше намерно, нити се они на то обзирали.

Говорништво су већином неговали пророци и то не само да су наставили начин, који им је показао Мојсије у својим последњим говорима, да учврсти народ у вери у Бога, већ су дотерали до велике техничке савршености. Пара треба тражити говорима Исаијиним, Михејевим, Амосовим и других пророка, тако су им јаке, дубоке и обилне мисли, језик силан а облик свестран. У распореду и облику немају оне добро уређене дијалектике грчког говорништва, али зато ипак остављају велик и неописан утисак, јер се мисли раз-

вијају просто и логично, а наизменце ће предити и обећавати, ономињати и тешити. У говорништву као и у опће у говору приближују се често песништву, ма да се, изузев чисто лирске ствари, увек разликује песништво од говора.

Свирка, певање и игра.

Свирка, која потиче још од Јувала (1. Бит. 4. 21.), била је од вајкада спојена са *певањем* (Бит. 4. 20.) а често се уз њу и играло (Бит. 31. 27. Исх. 15. 20.). Обично су такву свирку са певањем и игром изводиле Израелћанке за своје домаће весеље (Бит. 31. 27) или да увеличају јавну свечаност (Исх. 15. 20.; 23. 6.; 23. 18.; 1. цар. 1. 40.) и славне народне догађаје (1. Сам. 18. 16.), али су богме од вајкада то исто чинили и младићи и људи, па су је често при свечаним гозбама у одушевљењу и злоупотребљавали (Исаиј. 5. 12.; 24. 8. Ам. 6. 5.). Певањем и свирком увесељаваху се и цареви (2. Сам. 19. 26. Еклег. 2. 8.), па шта више и при тужним свечаностима певали су и свирали су (Јер. 9. 16; 2.; Пар. 35. 25. Мат. 9. 32.).

Више и племенитије назначење добила је свирка и певање тиме, што су заведене у богослужење. — Прастари је обичај код свију народа, да су народне свечаности, у славу божанства, слављене уз свирку, певање и игру. Овај обичај налазимо код Израелћана већ на црвеном мору, где су многе жене, на челу им Марија, играјући у колу ударале у бубње и певале хвалу Мојсију и народу, понављајући главну мисао песме. (Исх. 15. 20.) Још је Мојсије прописао, да свећеници трубе при принашању жртве (Исх. 10. 2.). Тек је Давид завео певање и свирку као саставни део богослужења, наредивши да псалме певају и свирају вешти левити, који беху подељени у три кора и имаћаху свога коровођу, а свирали су у гусле, псалтире и кимвале (1. Пар. 25, 1. 6.; 16. 4; 25. 1.). Па и пророчке задруге, које је основао Самуило, бавиле су се свир-

ком, да би учиниле душу осетљивом да прими божанског духа. (1. Сам. 10.; 5. срав. 2. цар. 3. 15.)

Како је пак неговано и докле се развило храмовно певање, праћено са свирком, немамо тачних података. Из онога, што се спомиње у 1. Пар. 15. 19—22 и у неколико псалама, може се само то извести, да је било разних начина певања и мелодија, које се у склад доводиле са свирком, ма да о хармонији, у правом смислу речи, не треба ни мислити, пошто нема ни спомена да су употребљавали знакове за свирку (ноте). Да је то пак било право мелодично певање, даје се извести отуда, што се доцније не би могло развити у синагогама певање онако, као што се развило. Ово певање опало је пропашћу теократије и разорењем Соломоновог храма тако, да су после роштва остали само остаци некадањег цвета (Јездр. 3. 10. ср. 2. 41 и 65. Нем. 7. 73.; 12. 27. Пс. 150. Сир. 49. 20 (18)); а александријски преводиоци псалама нису готово ни разумели музикалне изражаје у натписима псалама.

Игра беше у свима временима омиљена забава девојкама и женама (Јер. 31. 4.), па су је чак и деца на улици подражавала (Јев. 21. 11. Мат. 11. 17. Лук. 7. 32.). Играле су обично саме жене, да би увеличале народну светковину, особито кад су одржали победу над непријатељем (1. Сам. 18. 6.) и при верским свечаностима (Исх. 15. 20. Суд. 21. 21.); а у тим приликама играли су од радости и људи, нарочито у старије доба (2. Сам. 6. 5. и 14.). Играли су у колу неправилно ритамским корацима и живом гестикацијом; при том су жене ударале у бубње и кимвале (Суд. 11. 34.), а при народним свечаностима употребљавали су и друге свирке. (Пс. 68. 25.; 150. 4.) О јавним играчицама, какве често налазимо на истоку, нема ни спомена. Игра Иродијадине кћери пред људима приликом раскошне гозбе (Мат. 14. 6) дошла је код Јудеја тек упливом поквареног грчког морала.

(Свршиће се).

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNIBELGRADE.BY

Исповест једног унијата свештеника о најновијим покушајима за унију.

WWW.UNLIB.RS

Од како је римски папа у најновије доба издао познату своју, на све православне хришћане управљену енциклику, може се рећи, да је питање уније радом римске пропаганде и ако не код нас, овопределних православних, ал у опште, некако актуалним постало.

Римска курија је мобилизовала њу своју, за оружје способну војску и најозбиљније је започела да шири мисао „свете“ уније у православљу, имајући тврду веру у сјајан успех. Нећу овде да се осврнем на позната, већином наметљива средства пропаганде (као нпр. она дописница, на коју је све свештенство упозорено било), већ ми је намера само та, да шт. читаоце цесног „Српског Сиона“ упознам са мишљењем оних, о започетом раду римске курије, који се уз појање умиљних стихира св. Јована Дамаскина, патријарха Германа и др. светих са шаком крсте, — са мишљењем самих унијата. Следећи чланак написао је један унијатски свештеник¹; а ми га због занимљивости му, а донекле и објективности, у целини саопштавамо у преводу:

„Унији источних цркава — пише тај унијатски пастир — не сметају догме, јер разлика у оним догмама, које су међу источном и западном правом спорне природе, није толико стварна, колико разлика речи, која би се лако (?) могла уклонити, кад би се међу црквама споразум за главну и основну тачку контроверзије постигао.

Главна пак и основна тачка контроверзије јесте: *питање примата*. Док наиме западна, или рецимо боље, римска црква учи, да римском епископу као наследнику св. Петра и земаљском заступнику Христову владалачко право *над целом* црквом припада, дотле источна црква наглашава, да римском епископу, као патријарху запада, јесте, припада суверенско право над својим патријархатом, ал као наследник св. Петра² (!) над осталим патријархатима има само право највишег надзора (?), дакле од прилике такво, као што је право немачкога цара над осталим суверенима своје царевине. Овај се став технички може тако изразити, да папа у своме патријархату, има *primatum honoris et jurisdictionis*, док у осталим патријархатима,

којих патријарси у својим областима имају суверенска права, *habet tantum primatum honoris*.³ На приговор римљана, да поред оваког учења уштрба трни углед црквене поглавице, и да не може постојати јединство цркве — за које се и источњаци моле — православни одговарају:⁴ када угледу немачкога цара ни мало не прети, што над самосталним владарима простране своје царевине врши само право највишег надзора, и кад не смета јединству царевине, што су под највишим само надзором једне особе самостални иначе владари, — тада се неби кварило ни углед римскога папе, нити би се пореметило црквено јединство, да римљани приме учење о примату источне цркве, које се на Христовим к Петру реченим⁵, јасним речима, и на пракси древне цркве оснива.

Од овог дакле, рецимо искрено, питања власти, о коме су од оцењења читаве књижице написане, зависи унија источне цркве. Али знајући за непоколебиво становиште странака, увидећемо, да ће се баш на овом питању, и да ће се можда још много векова сваки, на поунијање целе источне цркве смерајући покушај, изјавити.

Ну решењу овог главног и основног питања, сем наведених, још и други и ако мање важни узроци сметају.

Први од ових узрока јесте та непорецива и од источњака врло добро позната околност, да се римска црква никад није тиме задовољила, што је један народ примио догматичку унију, него је вазда тежила, да уведе унију обреда и дисциплине, т. ј. да унијате латинизује.

Истина, да су папе свагда и свечано изјављивале, да им је жеља, да се часни, древни обичаји, дисциплина и обреди источне цркве свето и невредимо сачувају, или како је Пије IX. рекао: *nolumus ut omnes latini, sed ut omnes catholici fiant*, — повест уније ипак то казује, да

³ *Jus honoris* не инволвира право надзора, нити је то право источно-православна црква папи икад признавала ни дозвољавала. Ур.

⁴ Овакове одговоре не даје ниједан православни. Ур.

⁵ О примиту, који би се на тим речима оснивао, источно-православна црква не зна ништа друго, до ли да је тај основ измишљен у римској цркви, и у њојзи — а на основу том — сазидан догмат о примату римског папе. Ур.

¹ Штампано га у „Budapesti Hirlap“-у. Ур.

² Као таквог источно-православна црква папу никад није признавала. Ур.

чим је један народ примио догматичку унију, сместа дођоше језуите, францишканци, доминиканци, који за свету дужност своју сматраше, да обичаје, дисциплину и обреде источне цркве исмевају, и да свет, било лепо или ружно, латинизују. Наравна ствар, да је последицом оваког поступка било то, да се поунијаћен свет вратио у крило источне цркве, (нпр. у XVI. веку у Галицији и односно у малој Русији и у XVII. веку у Ердељу).

Знајући пак даље, како се источњаци чврсто држе својих не вековима, већ хиљадама година посвећених обичаја, знати је и то, да таким начином унија никад успеха имати неће.

Подобна и ако такођер другог реда сметња унији црква јесте, што се страјке не познају, односно стварно не познају. Ту нам ваља рећи, да источњаци боље познају запад, него обратно; наравно ту у првом реду разумем Русе, који не само огромну већину, него и меродавни елемент православних сачињавају. Узрок, што исток боље познаје запад, нег' обратно, лежи у томе, што источњаци боље и више знају научни језик западне богословије, него ли обратно, и тако није чудо, што западњаци источњаке само из којикаких немачких и енглеских компилација познају. Примером овога узајамног непознавања служи та тврдња западњака: да је источна црква сухо дрво, од свога корена растављено, које, као такво и не доноси више плодове, т. ј. светитеље — што не стоји, јер источна црква из сваког века може не једног ни два светитеља приказати, посредством и моштима којих није мање непоредивих чудеса учињено, него што је ма који, римском црквом канонизирани светитељ учинио.

А на другу, из споменутих извора поцрпљену тврдњу латина, да је источна црква безживотни формализам, где живу веру и вереко-наравствени осећај са дугачким обредима допуњавају, на ту, велим, тврдњу источњаци с овим питањем одговарају: где се боље осећа утецај религијозне наравствености, где је живља вера? да ли у западној цркви, из које је реформација више од

половине верних отела, и у којој данас девет десетина интелегенције припада једној свашта исмевајућој, па можда чак безбожној секти — или у источној цркви, којој реформација ни са стотинитим делом верних није могла нахулити, и у којој и данас врло мали, и то само онај део интелегенције припада поменутој тајној секти, који је заражен с том од римљана већ прехваљеном европском културом?! Из истог узрока проистиче н. пр. код источњака та тврдња, да римљани пани божанеку власт приписују⁶ итд.

Међусобно непознавање рађа међусобну мржњу. У хатар истине морам рећи, да латини већма мрзе источњаке, него обратно. Источњаци наима држе западњаке за браћу, док западњаци источњаке од калвиниста, па можда и од чивута већма презиру, што се јасно види из сваког латинског дела, као и из уобичајених им поступака са источњацима.

Узевши у обзир наведене разлоге, сваки безпристрастан и здраве памети човек мора признати, да је оно време, — барем по човечанском рачунању — када ће се Спаситељево пророштво о једном стаду и једном пастиру остварити: врло далеко*.

Ево овако нише један унијат, к томе свештеник. Мора да је из старе гарде, јер је доста беспристрастан. Без обзира на поједине, рекао бих, унијатске мисли овога чланка, а с погледом на тежњу римске курије, држим, да је овај чланак најбољи коментар и пророштво за успех римског подухећа.

И када и сами унијати овако мисле о успеху намерене уније, нама православнима не преостаје друго, доли још јаче пригрливши свету веру нашу, мирно, али вазда бодро и спремно дочекати: како ће, да се осујети та пространим мерама започета, најновија (и ако већ стара), римска агитација.

⁶ То није тврдња православних, него је то дело римљана. А да шта је догмат непогрешивости? Шта ли самоздизање и данашњег папе до заступника свемогућег Бога на земљи?!

Ур.

Димитрије Јанковић,
сврш. богослов.

ДОПИСИ.

Из Горњо-карловачке дијецезе. Молим дозволите ми, високопочасни господине уреднице, да

Вашу билешку о „залишним сесијама и сесоналним земљиштима“ прештампау из „Narodnih Novina“ у

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

49. броју нашег „Српског Сиона“ у неколико допуним и исправим.

Одмах док је пролећетос висока кр. земаљска влада у Загребу, речену своју наредбу издала, — којом обуставља личне подпоре, које је до сад појединим нашим свештеницима од новца залишних сесија давала, навађајући, да ће у будуће тим новцем, при разним приликама (реалним оврхама) земљишта за сесије куповати и тако тиме наше свештенство за свагда са терета земаљског буџета скинути; — и док је наша конзисторија ту владину наредбу свештенству саопћила, одмах се је наше свештенство, предвиђајући штетне посљедице исте, са својих зборова, представкама, надлежној својој конзисторији у Плашком обратило, која је такође и свој глас подигла, те против те наредбе код владе ремонтровала. Па кад се је виђело, да ће и то слабог одзива код вис. владе наћи, то је свештенство из сваког протопресвитерата по двојницу између себе изабрало, који су као „депутација свештенства ове дијецезе“ заједничком представком својом, свијетлomu бану предстати и лично га замолити имали, да од куповања сесија *in natura* одустати благоизволи, те да од новца залишних сесија и на даље личне подпоре појединим, сиромашнијим и са школовањем дјеце оптерећеним свештеницима издаје, или да га у фонд наших свештеничких удовица и сирота и изнемоглих свештеника улагати пусти.

Није ми намјера овђе потанко набрајати и разглабати свеколике штетне и управо убитачне посљедице, које би том наредбом вис. владе за овдешње наше свештенство настати могле, и које су га на овај овако одлучан поступак уздигле, већ ми је само то споменути, да се реченом наредбом „једном за свагда“ укидају свеколике личне подпоре, које су многومه нашем вредном, сиромашном и са многобројном дјецом оптерећеном свештенику, коју исти осим куће школовати мора, по кад и кад „въ день лютъ“ једино исходниште биле. Па не само да нас вис. влада сада тих подпора лишава, већ је ево хтјела, да нам и сесоналну одштету, тај истина мали, али једини сигурни доходак устегне, и то баш сада, када нас многи по 6—18 па и више мјесеци на своју заслужену плаћу чекати мора, што и она сама врло добро знаде. Па не можемо да појмимо, како би нам при оваковима околностима, личне подпоре, па још и сесоналне одштете устегнути могла, кад и она сама увиђајући „лоша садања времена“ свима својима вишима и нижима чиновницима знатно плаће повисује, дочим нама хоће ево да и мрвице ускида, те нам којекаква поцјенкана, врлетна и не-

плодна земљишта намакнути хтједe, од којих би нас многи, при оволиком сиромаштву нашем више штете, неголи користи имао; а сврх свега, та би земљишта многог нашег брата свештеника од цркве, књиге и његових св. дужности по кад кад одкинула, па од њеког и економа ил каквог спекуланта направила. Било би богме од туд за наше свештенство и цркву недогледних рђавих посљедица; „било би их на хиљаде“, „ал“ (сад) „бројити немам каде“!

Познато Вам је већ, када је „депутација свештенства ове дијецезе“ код свијетлог бана и пресвијетлог господина Др. Ис. Кршњавог, предстојника богоштовног одјела, примљена и како је од обадвају одпуштена била са увјерењем, да влада том својом наредбом никако није мислила и онако тежак положај српског свештенства још и више отешчати, већ се је, како нам пресвијетли господин одијелни предстојник рече, „надала, да ће се куповањем сесоналних земљишта, и наше свештенство, као и оно у пакрачкој дијецези потпуно задовољити, и тиме му обилатији и сигурнији доходак намакнути, неголи га оно у новчаним одштетама сесија има, које би е временом једног критичног и неповољног јутра могле врло лако из земаљског буџета избрисане бити“; „ну пошто су“ рече, „земљишта код вас врлетна и неплодна, и пошто се по више земљишта у једном комплексу добити не може, те се ни ова наредба у свој нашој и онако малој домовини једнако спровести не може, то ће настојати, да се издана наредба препначи, те у мјесто куповања земљишта за сесије, да се оснује и створи фонд, којим би наше свештенство, попут римокатоличког свештенства бар за то за сва времена обезбијеђено било“.

Све лијено и красно, ну само се ниђе не рече, да ће се новци од залишних сесија у удовички и сиротињски наш свештенички фонд улагати, или да ће се њима сиромашнији и са школовањем дјеце оптерећени свештеници бар моментано подпомагати.

Посље тога предстала је депутација својему високопреоосвећеном господину дијецезану Михаилу, који се је тада у Загребу на сабору бавио, те који је у корист ове по нас и нашу цркву одвећ важне ствари и званично и приватно неуморно радио, те му је уз свој поклон — на његовом разборитом и енергичном раду, којег око напретка и угледа цркве и подручног му свештенства особитим пожртвовањем чини, — у име своје и остале своје браће, признање, захвалност и оданост своју смијерно изјавила, те за разне нападаје, који се по некима нашим новинама о њему неправедно проносе, искрено пожалила и исте осудила. На што је Његово Високопрео-

свештенство, својом стојичком мироћом, изјавило, да да га у његовом светом раду за корист и углед цркве и подручног му свештенства нити какове хвале, нити икакве кудње и подметања поколебати ни задржати не могу.

По том је та свештеничка депутација отишла и преузвишеном господину подбану Данилу Станковићу, те му на његовом високом превршњем одликовању, којим се сваки син ове домовине, а особито српски свештеник поносити мора, честитала те и њему ову своју ствар топло препоручила.

Његова Преузвишеност захваливши се топло на честитци и препоручујући се св. молитвама наших свештеника, такође је обећати благоизволела, да ће се за ову нашу доста важну ствар својски заузети, прем иста у његов ресорт не спада.

Тако је ево и у овој ствари наша конзисторија и свештенство са своје стране све учинило, што се

само чинити могло, а сада стоји до Његове Преузвишености свијетлог бана и високе кр. земаљске владе, који ће, уфамо се, на заслуге овостраног српског свештенства и народа праведан обзир имати, те ову нашу праведну ствар у корист цркве, свештенства и народа српског ријешити.* *Vedegemo!*

Један депутирад.

* Изјава преузв. бана и у прорачунском саборском одбору оправдава то уфање. И ми ту наду делимо са свештенством горњо-карловачке дијецезе, познавајући праведност и објективност, мудроћ и такт Његове Преузвишености, светлога бана, грофа Куен-Хедерварија. Према изјави преузв. бана, висока влада ће спорно питање решити у споразуму са надлежним црквеним властима, уважив достојно мишљење и предлоге ових. А према томе, свештенство горњо-карловачке дијецезе може утешније причекати то решење, него што се за сада — у оправданој забринутости — показује. Разлога томе има у архипастирском старању и свога високопреосвештеног Дијецезана.

Ур.

Б Е Л Е Ш К Е.

— (Извештај о раду епарх. управе темишварске). *Епарх. конзисторија* темишварска држала је 23. новем. о. г. своју седницу, у којој су следећа важија решења донесена: извештен је јереј Јован Гавриловић парох дешчански, да је добио 60 фор. државне припомоћи. — Расписан је стечај на једно упражњено место у штит. заклади пок. Петра Божића. — Разаслате су подручном свештенству свеске за убележење статистичких података о гibaњу народа у год. 1894. — На извештај проте Влаховића, да је јереј Константин Рајковић парох вел. кикиндски умро, поверена је администрација обудовљене парохије в. кикиндском парох. свештенству до редовног попуњења те парохије. — Узет је на знање извештај проте Влаховића, да је Стеван пл. Видак, свршени богослов из В. Кикинде, стечајни испит са похвалним успехом, и да је Василије Лучић, прот. капелан вел. бечкеречки, испит са довољним успехом положио. — На извештај конз. заступника при избору пароха у Тарашу, да ни један од компетента није добио прописану већину од $\frac{2}{3}$ гласова — именован је за пароха тарашког јереј Југ Станикић, досадањи парох ново-св.-ивански, а за админ. ново-св.-иванске парохије постављен је Стеван пл. Видак свршени богослов из В.

Кикинде. — Јером. Доситеј Курјаков постављен је за админ. парохије срп.-ченејске. — Узет је на знање извештај јер. Светозара Дражића, пароха срп. крестурског, да је девојку Илону, кћер Мате Клепаца, из рим. кат. у срп. прав. веру превео. — На тужбу цркв. општине арадске, да се админ. там. парохије, јером. С. П. чину свештеничком недостојно влада — изаслат је прота Ника Николић, парох кнешки, да истрагу против реченог јеромонаха спроведе. — Пошто јер. Дим. Гађански парох срп.-ченејски због болести и старости није у стању парох. дужности да врши, то је умољен саб. одбор, да му годишњу мировину дозначи. — Осим тога донесеио је 21 решење у брачним споровима.

Епархијски административни одбор темишварски држао је 24. новем. о. г. своју седницу, у којој су следећа важија решења донесена: Извештена је цркв. општина краљевачка, да је 150 ф., а цркв. општина Ђирека и срп. пардањска, да је свака по 100 ф. држ. припомоћи добила. — У смислу решења саб. одбора на призив Јована Ђосића, учитеља арадског, против решења скупштине арадске, којим је са перовођског и појачког звања скинут, изаслат је јереј Светозар Дражић, парох срп. крестурски, да ову ствар на лицу места у Араду извиди и извештај свој поднесе. — Наложено је цркв. општи-

ни карловској, да одмах с пролећа 1895. г. парох. дом зида, а док исти не сазида, да пароху своје већ одређену станарину има плаћати. — Узет је на знање допис поджуп. звања торон. вармеђе, по коме је на овд. замолницу од меленачких становника, ради подмирења камате на менични дуг цркв. општине меленачке и у име школ. приреза за 1894. годину иникасовано 8200 ф. а остатак од 10.300 фор. није могао иникасован бити, јер је код дотичних пфендована теглећа марва; по пошто је сад радено време прешло, то ће се и тај остатак егзекутивним путем иникасовати. — Узет је на знање извештај руководеља зал. парох. сесија, да је две зал. парох. сесије у Чакову за 830 ф. годиш. закупнине, а парохиј. сесију у М. Бечкереку за 320 ф. годишње закупнине за екон. 1894—5. г. под закуп издао — Одобрен је закључак цркв. општине оросламошке, којим је од 1. јан. 1895. год. решкриптуалну свешт. плату установила. — Умољен је ерески суд т.-коњшчки, да узашћене рачуне цркв. општине т.-ст.-миклушке управи овој изда, како би се већ наређена истрага против исте цркв. општине спровести могла. — Изаслат је прота Ника Николић, парох кнешки, да истрату спроведе против Татацка Петковог, бившег председника цркв. општине нађфалске. — Одобрена је реорганизација цркв. општине Ђалинске. — Дозвољено је цркв. општини т.-кањишкој, да неутеримо цркв. потраживање брисати може. — Изаслат је др. Милош Ђорђевић, члан управе ове, да извиди, да ли је цркв. скупштина срп.-елемирска законито конституисана, пошто се то из поднеска њеног није могло видети. — Годишњи излог в.-кикиндске цркв. општине епарх. фонду у износу од 136 фор. 09 н. унесен је у епарх. фонд. — Од неких цркв. општина поднесени предрачуни и рачуни издати су епарх. ревизору на прегледање и извештај, а од овог већ прегледани рачуни враћени су дотичним цркв. општинама са примедбама.

У Темишвару, 12. децембра 1894. П. М.

— (Избор пароха у Ст. Футогу.) 8. децембра о. год. извршен је под руковођењем проте Милана Ђирића као консисторијалног повереника избор пароха у Ст. Футогу. При избору није ни један кандидат имао две трећине гласова, те ће консисторија морати именовати пароха. Између кандидата добио је Ђорђе Бота, парох јарковачки, 34 гласа; Петар Костић, капелан проте новосадеког и администратор парохије, 19 гласова; Александар Грујић, парох у Варјашу 18 гласова; осим тога пало је још 3 гласа на двојицу кандидата.

— (Руски дар лавовској (лембершкој) право-

славној цркви.) У најновије доба причао нам је г. Владимир Димитријевић у подлиску „Међу Пољацима,“ штампаном у „Бранику“ (бр. 98—105) неке појединости и о православној Цркви у Галицији. Православље, вели он ту, у Галицији није никада ишчезло. Но год. 1710. би ту православље доведено скоро на ивицу пропасти, и то језуитским и другим интригама. Народ црвеноруски, дотле чисто православан, одлазио је, под оним нечувеним притиском, јатомице у унију. Само што још онај велики и богати „Скит-маньевскій,“ манастир близу вароши Станиславова, још за дуго одржаваше православље; док г. 1783. Јосиф II. није укинуо и то последње гнездо православио. Али када се те године могаде мислити, да је у Галицији крај православљу за свагда, тада се диже једна шака Срба и Грка, који у Лавову живљаху од зараде својих руку, и они ту оснују нову православну општину. Од Срба беше вођа у томе покрету Тодор Лалић, а од Грка неки Сарајоти. На брзо се њима придружи прилично Румуна, па и Руса, који су се усудили, да се полагано врате из уније. И сада су они били кадри, да о своје трошку издржавају једну црквену општину. Парохе тој општини слала је, све до 1853., и то о трошку те општине, буковинска епископија. Те године пак изрази буковинска епископија, да ће из свога фонда издржавати цркву и пароха.

Све до прошле године служила се света литургија у једном храму у француској улици бр. 3; по те године би тај храм порушен, и сада стоји православна општина лавовска пред зидањем новог парохijsкога дома и новог храма Божјега, а у вредности од неких 150.000 фор., коју је велику своту определио на то богати верски фонд православне цркве буковинске.

Но за ту се цркву много брину и Великоруси.

Тако смо дознали, да је, на топло заузимање тамошњег настоятеля гр. прав. цркви вѣ цѣлой Галичинѣ и душпаствѣра Лвовскога, преч. г. Евгенија Воронкијевића, руски конзул у Лавову, Константин Павловић Пустошкин, поклатио ове утвари: целокупно одјејаније од жуте свиле, везене са златом (300 ф.), целокупно одјејаније од црне кадифе, везене са сребром (175 ф.), потир, диско, лажницу, копље, звездицу (350 ф.), велико, златом опточено Јеванђеље (300 ф.), разне перзијске и турске Филимове (200 фор.) и три светњака (196 фор.). Богати дакле дар износи до преко петнаест стотина форината.

Када знамо, да у Лавову имаде још и дан данашњи српских породица, које ће одлазити, да се

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

у том храму моле Богу, ми не можемо, а да и од наше стране не закелимо, да тога великога добротова пољачкога потиштенога православља премилостиви Бог још дуго подржи на утеху тамошње нам једноверне и једнокрвне браће!

△
— (Православно мисионарско друштво у Русији.) У Русији постоји већ двадесет и пет година „православно мисионарско друштво,“ којему је сврха, да потпомаже православне мисије у послу обраћања у хришћанство оних нехришћана, који живе у Русији, и да их утврђује како у истинама вере, тако и у правилима хришћанског живота. Друштво то ступило је у живот 21. јануара 1870. године. У самом почетку уписало се за чланове тога друштва 3135 лица обојег пола и свију сталежа. Друштво то нашло је одзива и симпатије у свима слојевима руског народа. У половини 1870. године имало је друштво већ капитал од 67.000 рубаља, и од тога времена оно се непрекидно развија и расте. Број чланова достигао је сада до 12.819. У течају 1893. године имало је друштво прихода 331.186 рубаља 78 коп., а расхода на разне друштвене потребе 225.546 руб. 38 коп. У почетку 1894. године било је у каси друштвеној 1,203.207 руб. 84 коп. — Са умножењем новчаних средстава раширила се и увећала се и радња друштвена. Хришћанска вера и просвета продире полако све више и више у непросвећене народе незнабожачке и исповеднице ислама.

ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА.

Г. Ј. Т. у П. С. Драго ће нам бити кад год се јавите. Изволите послати.

Г. Ис. О. у М. Кр. Није нам познато; за то вам до данас и не одговорисмо.

Г. В. М. Л. у Л. Радујемо се што нисте заборавили; очекујемо. Поздрав.

НАЗАРЕНСТВО ЊЕГОВА ИСТОРИЈА И СУШТИНА

написао

Владимир Димитријевић

студент богословије

наградила „Матица Српска“ са 200 форината може се добити у Српској Манастирској Штампарији за 1 фор. 20 и.

Наруџбине ће се само за готов новац извршивати.

Српска Манастирска Штампарија.

Готов је:

ВЕЛИКИ ИЛУСТРОВАНИ КАЛЕНДАР СРПСКЕ МАНАСТИРСКЕ ШТАМПАРИЈЕ.

Цена 40 новч.

Садржеј:

Календарски део: у коме су објашњени сви: господњи, богородични и заповедни светитељски празници. — Шематизам: Црквено-народни автономни органи наши; Наше школе. — Статистички подаци. — Поучно-забавни део: Свети Јован Златоусти. Од проте Јована Вучковића. — Срби свеци. Од М. — Сан је лажа а Бог је истина. Од С. М. — На крају другог живота. Приповетка Симе Матавуља. — Искрена реч нашим земљоделцима. Од Д. — Реч-две о српским сватовима. Од Ђ. ре Страјића. — Српска народна имена. Од Тих. Остојића. — Поуке из пчеларства. Од Јована Живановића. — Правне поуке. Од дра Милана А. Ђирића. — Статистички подаци о Србима. Скупио Тих. Остојић. — Илустрације календар доноси: од академ. сликара Уроша Предића: Свети Јован Златоусти; Симеон мироточиви (Стеван Немања); Симеон, краљ српски Стеван Првовенчани; Стеван Дечански, син Милутинов, седми краљ српски; Цар Урош, син Стевана Душана; Свети Лазар, кнез српски, мученик косовски; Максим митрополит, пре калуђерства Ђорђе Бранковић. — Од академ. сликара Ђорђа Кретића: Свети Никола; Свети Петар и Павле.

Може се добити код управе Српске Манастирске Штампарије у Новом Саду.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ. 195 2—3

Овим се отвара стечај на *упражњено место* учитеља српске народне вероисповедне четвороразредне школе у Чобанцу.

Плата је у готовом новцу 340 фор. а. вр. а и штотарни приход износи до 20 фор. Осим

тога 4 хвата тврдых дрва, стан у нарави са вртом од 437 □°.

Изабраном учитељу епадаће у дужност све законом прописане предмете у школи предавати, повторну школу држати и у цркви свагда у обичајено време појати.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Познавање мађарског језика и сведоџба о подоженом испиту из истога пиште се безусловно.

Оспособљени учитељи имају своје добро ин-струјуране молбенице најдуже до 14. јануара 1895. потписаноме поднети.

Из седнице црквено-школескога одбора држане у Чобанцу [Csobánka Pest m., п. р. Pó-
máz] 6. децембра 1894. Ст. Ђурђевић,
парох и председник шк. одбора.

СТЕЧАЈ. 193 3—3

На упражњено *мушко учитељско место* местне вероисповедне српске школе овим се стечај отвара.

С овим местом скончана је плата ова: у го-товини 380 фор. урачунавши овде плату за поф-товну школу, $\frac{1}{4}$ сесије прве класе ораће земље на коју порез и еквивалент учитељ сам плаћа, слободан стан, састојећи се из две собе, кујне, пшайза, штале, шуне, подрума и врта.

У строгу дужност изабраног учитеља ставља се, у местној св. цркви у десној певници редовно појати, као и у св. цркви водичкој, када ред на њега дође, такође једну певницу са цје-нијем одржавати.

Позивају се сви они, који би желели на ово место компетовати, да морају по пропису школ. закона за учитеља оспособљени бити, и молбе-нице своје како са сведочбом учитељском, тако исто и свима осталим нужним документима спр-виђене имају на председништво местног школског

одбора управити. Примеђује се овим пак, да ће првенство имати они, који буду лично у место дошли, и у св. цркви у дан недељни или праз-нични у певници појали. Рок стечају истиче јануара 14-ог 1895 год. закључно.

Из седнице местног школског одбора држане у Ст. Стапору, дана 30. новембра 1894 год.

Богдан Попов,
перовођа.

Гавра Плузаров,
школ. одбора председник.

Е. По 885 ex 1894./K. 738

СТЕЧАЈ. 194 3—3

На једно упражњено место у *стип. заклади* пок. Петра Божића од годишњих 105 фор. овим се расписује стечај.

Молитељи имају доказати:

1.) да су Срби православне вере;

2.) да су сиромашног стања;

3.) да су последњу школску годину са врло добрим успехом свршили; —

4.) да су душевно и телесно потпуно здрави.

У смислу основног писма за питомце могу изабрани бити само они, који су из епархије темишварске, а међу овима имају првенство који су у Араду рођени.

Молбенице имају се до 20. децембра т. г. потписаној консисторији поднети.

Из конз. седнице држане у Темишвару 23. но-вембра 1894. год.

Епарх. консисторија темишварска.

ЛИВНИЦА ЗВОНА И МЕТАЛА АНТОНА НОВОТНИЈА У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој вели-чини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, про-виђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном ме-сту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем од мене изнађена и много пута одликована

патентирана са отвореним одушкама провиђена звона,

која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако, да се овако једно патентирано звоно од 200 килограма изједначаје са звуком других по старој системи ливених звона од 260 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у тороњу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала; прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа. — Звона у тежини од 300 килогр. на ниже има увек готових на стоваришту.

198 23-26

Илустровани ценовници и прорачуни трошка бесплатно и франко.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Хер-цеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље: на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду. Поједини бројеви стају 10 новч.

Издање и штампа: Српске Манастирске Штамарије у Новом Саду.